

Netřeba, by se svěření stalo zvláštní dohodou nebo přímo; může spočívat i jen v důvěře v pachatele kladené.

Rozh. ze dne 13. března 1925, Zm II 580/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalované do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 15. března 1924, pokud jím byla stěžovatelka uznána vinnou přestupkem zpronevěry podle §u 461 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Po stránce hmotněprávní vytýká stížnost rozsudku nesprávné právní posouzení, ježto právě tak, jak stěžovatelce, nezastávavší ve spolku S. žádné funkce, žádné zboží spolku S. nebylo svěřeno ku prodeji, což sám rozsudek v důvodech osvobozující části výslovně uznal, s téhož hlediska měl uznati, že stěžovatelce ani kupitely zboží nebyly svěřeny tržní ceny pro spolek S., které by byla mohla zpronevěřiti. Mohlo by jíti nanejvýše o civilněprávní závazek k náhradě. Než argumentaci té nelze přisvědčiti. Rozsudek zjišťuje, že stěžovatelka, byť i sama žádné funkce ve spolku S. neměla, v zastoupení svého manžela, prodavače a skladníka v S. od kupitelů za zboží v prodejně S. odebrané částky převzala a jich neodvedla, nýbrž za sebou zadržela a si je přivlastnila. Ve smyslu §u 183 (461) tr. zák. sluší pokládati věc za svěřenou, byla-li jejím držitelem odevzdána skutečně v moc pachatelovu i jen v předpokladu, že s ní ve smyslu odevzdatelově naloží (Sb. n. s. tr. č. 187). Netřeba by se to stalo zvláštní dohodou (Sb. n. s. tr. č. 89, 195), netřeba též, by svěření stalo se přímo, mohouc spočívat i jen v důvěře k pachateli (víd. sb. 663/84). Byť i stěžovatelka nebyla v námezdním poměru vůči S., přece, jakmile v zastoupení svého manžela v prodejně S. zboží prodávala a peníze za ně přijímala, odběratelé zboží odevzdávali ji tržní cenu v důvěře, že ji do pokladny spolku odvede, a že oni zaplacením k jejím rukám budou svého závazku vůči S. za odběr zboží sprostěni. Tím dáno jest podle zásad výše uvedených ono svěření kupní ceny kupiteli, jež jest předpokladem skutkové podstaty zpronevěry. Jakmile stěžovatelka, místo, co by byla peníz k jejím rukám složený, ať již přímo, ať prostřednictvím svého manžela do pokladny S. odvedla, peníz ten si přivlastnila, dopustila se zpronevěry vůči odběratelům, kteří jí odevzdali peníze v důvěře, že je na patřičné místo odvede.

Čís. 1927.

Druhý odstavec §u 46 min. nař. z 28. dubna 1910, čís. 81 ř. zák. předpokládá, že počet lidí, pro který cesta jeví se býti kromobyčejně oživenou, třebaš neznamenal o sobě velké nahromadění lidí, jest s automobilem uveden v jistou prostorovou souvislost, pro kterou právě lidé ti ve způsobu, jakým oživují cestu, přicházejí pro řídiče silostroje v úvahu jako důvod pro zmírnění rychlosti.

Předpisy tohoto min. nař. mají význam pro posouzení otázky subjektivního zavinění, nikoliv pro objektivní stránku viny (§§y 335, 337 tr. zák.).

Řidič nemá povinnosti, počítati s tím, že chodec pro hluchotu neslyší dávaného znamení.

Automobil není předmětem v §u 85 c) tr. zák. uvedeným. Aby se zjistilo, zda jízda jím děje se za okolností zvláště nebezpečných, dlužnou zkoumati, dostoupilo-li nebezpečí vzhledem k okolnostem konkrétního případu stupně, předpokládaného v §u 337 (85 c) tr. zák.

(Rozh. ze dne 13. března 1925, Zm II 601/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 26. září 1924, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem proti bezpečnosti života podle §u 337 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu první stolici, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti podle čís. 5 a 9 a) §u 281 tr. ř. právem. Trestné zavinění stěžovatelovo spatřuje rozsudkový výrok v tom, že obžalovaný jel po silnici mezi dvěma obcemi s osobním autem tak rychle a neopatrně, že jím porazil Marii Šovou, jdoucí po silnici, a podle rozhodovacích důvodů zavinil stěžovatel těžké její poranění jednak překročením předepsané rychlosti, jednak neopatrnou jízdou. Z rozhodovacích důvodů je zřejmo, že nejen nedovoleně rychlou, nýbrž i neopatrnou shledává rozsudek stěžovatelovu jízdu v rozhodné době jen proto, že obžalovaný nezmírnil rychlost auta na 6 km (za hodinu), předepsaných druhým odstavcem §u 46 ministerského nařízení ze dne 28. dubna 1910, čís. 81 ř. zák., ač byl podle názoru nalézacího soudu povinen, učiniti tak vzhledem na dané poměry, na množství lidí, po případě na silnou frekvenci v rozhodné době. Zmateční stížnost vytýká především s hlediska čís. 5 §u 281 tr. ř., že rozsudek, mluvě o množství lidí a vyvozuje z toho vzhledem k předpisu §u 46 nařízení nutnost zmírnění rychlosti na 6 km, nezabývá se výsledky hlavního přelíčení, jež nasvědčují tomu, že oněch asi 100 lidí, kteří šli podle rozsudkového zjištění v rozhodné době po silnici, nešlo v hloučku, nýbrž roztříštěně na vzdálenost asi jednoho km. Třebaže stížnost přesně neuvádí výsledků hlavního přelíčení, jež nalézací soud opomíjí uvážiti ve svých rozhodovacích důvodech, poukazuje tím přece zřejmě jednak na zodpovídání se obžalovaného, který udal, že lidé šli »raztažení« asi na 1/2 km, jednak na výpověď svědka Antonína K-a, jenž seznal při hlavním přelíčení, že lidé šli jeden za druhým ve skupinách po dvou a po třech. Výtka stížnosti jest oprávněna. Napadený rozsudek neuvádí především zcela přesně doslovu druhého odstavce §u 46 min. nař., podle něhož nesmí rychleji, než 6 km za hodinu, býti nikdy jezděno mimo jiné při kromobyčejné živosti cesty a při velkém nahromadění lidu. Mimo to dlužno jistou nesrovnalost, vytýkanou rozsudku i zmateční stížnosti, spatřovati v tom, že v jeho rozhodovacích důvodech jest při oné ne

zcela přesné citaci druhého odstavce Šu 46 min. nař. řeč o neobyčejně silné frekvenci (přesněji: kromobyčejné živosti cesty), kdežto v zápětí mluví se v důvodech se zřetelem na tento případ jen o silné frekvenci. Kdyby byl soud prvé stolici přihlížel také k okolnostem shora uvedeným a je hodnotil, uvědomiv si přesně předpoklady Šu 46 min. nař., byl by snad dospěl k jinému přesvědčení, pokud jde o otázku, zda obžalovaný se provinil proti předpisu druhého odstavce Šu 46. Toto neúplné uvážení okolností, rozhodných pro posouzení otázky, zda v tomto případě lze mluvit o kromobyčejné živosti cesty po rozumu druhého odstavce Šu 46, činí rozsudek zmatečným podle čís. 5 a 9 a) Šu 281 tr. ř. Neboť jednak, jak již uvedeno, spatřuje rozsudek stěžovatelu nedbalost hlavně v tom, že jel rychlostí vzhledem k uvedenému předpisu nepřipustnou. S druhé strany jest ze souřadnosti pojmu »neobyčejná živost cesty« s pojmem »velké nahromadění lidu« v druhém odstavci Šu 46 min. nař. zřejmo, že pro požadavek, aby pro obzvláštní živost cesty byla jízda zmírněna až na 6 km za hodinu, se předpokládá, že onen počet lidí, pro který cesta jeví se býti kromobyčejně oživena třeba znamenat o sobě velké nahromadění lidu, jest s automobilem uveden v jistou prostorovou souvislost, pro kterou právě lidé ti ve způsobu, jakým oživují cestu, pro řidiče silostroje přicházejí v úvahu jako důvod pro zmírnění rychlosti. V té příčině scházejí v rozsudku přesnější zjištění.

Mimo to rozsudek přehlíží, že předpisy §§ů 335 a násl. tr. zák. nejsou trestní sankcí na porušení předpisů onoho ministerského nařízení. Pouhé nešetření těchto předpisů jest správním přestupkem, trestným podle Šu 55 min. nař. bez ohledu na to, zda došlo k nehodě neb aspoň k nějakému konkrétnímu nebezpečí. Pro obor trestního zákona význam předpisů ministerského nařízení se vyčerpává tím, že zákon označuje v Šu 335 tr. zák. za pramen, z něhož možno poznati nebezpečnost činu neb opomenutí, též předpisy zvláště vyhlášené a zaměstnání pachatelovo. Ustanovení nařízení mají tedy řidičům silostrojů zjednatí možnost poznání, že nešetřením předpisů nařízení může nastati nebezpečí pro právní statky §§y 335, 337 tr. zák. chráněné. Význam jejich tkví v tom, že zprostředkuje se jimi moment předvídatelnosti nebezpečí; bude k nim tedy přihlížeti při posuzování otázky subjektivního zavinění, kdežto rozsudek nesprávně vyvozuje z jejich nešetření objektivní stránku viny. Nal. soud, shledav stěžovatelu vinu v rychlosti jízdy, 6 km převyšující, tudíž podle Šu 46 min. nař. nepřipustné, nezabýval se vůbec jeho předvídatelností možného ohrožení lidí, totiž otázkou, zda stěžovatel mohl předvídati, že za daných okolností způsobem a rychlostí svoji jízdy může přivoditi nebo zvětšiti nebezpečí pro život, zdraví a bezpečnost těla lidského. V té příčině bylo zejména také uvážiti okolnosti, zmateční stížností právem zdůrazňované, že stěžovatel, když se přibližoval k lidem, dával trubkou znamení, a že lidé, mezi nimi i Š-ová, na znamení ta uhnuli na pravou stranu silnice tak, že její prostředek byl úplně volným. Rozsudek zachází příliš daleko, ukládaje řidiči auta za povinnost, počítati vždy také s tím, že mezi tolika lidmi může býti člověk hluchý, který znamení neslyší, nebo, jak tomu bylo v tomto případě ohledně Marie Š-ové, osoba nedoslýchavá a duševně méněcenná. S podobnými možnostmi bylo by nutno počítati, byl i snad s menší pravděpodobností, i při chodcích, jdoucích v nepatrném hloučku, ba i zcela

ojediněle. Uznáním tohoto požadavku byla by však rychlejší jízda automobilů znemožněna vůbec, tedy i ona rychlost, kterou výslovně připoustí ministerské nařízení v §u 46 (15 km, 45 km za hodinu). Než tato úvaha jest tu bezpředmětnou již proto, že úraz se přihodil osobě, která před tím jak zrakem tak i sluchem se přesvědčila, že se blíží auto. Bylo proto důvodné zmáteční stížnosti vyhověti a podle §u 288 čís. 3 tr. ř. uznati, jak se stalo.

Připomenouti dlužno, že rozsudek řadí automobil jak ve svém výroku, tak ve svých rozhodovacích důvodech mylně mezi předměty jmenované v §u 85. písm. c) tr. zák. (viz rozh. Sb. n. s. č. 1131 a 1265). Další úsudek, že stěžovatel dopustil se činu za okolností zvláště nebezpečných, předpokládaných v §u 337 (85 písm. c.) tr. zák.), rozsudek blíže neodůvodňuje, vycházejí z mylného předpokladu, že provoz automobilů děje se vždy za okolností zvláště nebezpečných. Dlužno ovšem připustiti, že při automobilech pro jejich strojovou konstrukci, hnací sílu, vyvinutelnou rychlost, tíhu, setrvačnost v pohybu a pod. zmíněné nebezpečí pravidelně může býti dáno, leč s druhé strany konkrétní okolnosti mohou toto zvláštní nebezpečí vyloučiti, takže jest vždy třeba, aby vzhledem k okolnostem konkrétního případu bylo zkoumáno a zjištěno, zda dostoupilo nebezpečí stupně v §u 337/85 písm. c) tr. zák. předpokládaného.

Čís. 1928.

Cestmistr okresního silničního výboru (na Moravě) jest úředníkem ve smyslu §§ů 101, 181 tr. zák.

(Rozh. ze dne 13. března 1925, Zm II 608/24).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmáteční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Uherském Hradišti ze dne 26. listopadu 1924, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry podle §§ů 181, 182 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost namítá, že cestmistra, který jest vůči silničnímu výboru v poměru pouze soukromoprávním a nevykonává povinnosti vlády, nelze považovati za úředníka ve smyslu §u 101 tr. zák., jak toho vyžaduje § 181 tr. zák., že tudíž stěžovatel neměl býti odsouzen pro zločin zpronevěry podle právě uvedeného ustanovení zákonného, nýbrž podle §u 183 tr. zák. Námitka je právně bezpodstatná. Je sice pravda, že pojem veřejného úředníka, směrodatný při řešení otázky, zda jde o věc, svěřenou pachateli zpronevěry z příčiny jeho veřejného úřadu ve smyslu §u 181 tr. zák., jest vymezen v §u 101 tr. zák., podle něhož jest za úředníka pokládati toho, kdo mocí veřejného příkazu daného přímo nebo nepřímo, ať je pod přísahou, nebo není, jest povinen obstarávati práce (záležitosti) vlády. Stanovisko zmáteční stížnosti jest vysvětlitelné patrně tím, že stížnost přikládá zákonnému pojmu »záležitosti vlády« (tedy nikoli »povinnosti vlády«, o nichž je řeč ve stížnosti)